

Druge vrste (Other species)					
<i>Sonchus oleraceus</i>	E1	r	r	.	2
<i>Thuja orientalis</i>	E1	+	.	.	1
<i>Stellaria media</i>	E1	.	.	+	1
Mahovi (Mosses)					
<i>Homalothecium sericeum</i>	E0	.	.	+	1

Avtor tabele / Author: Igor Dakskobler

IGOR DAKSKOBLER & BOŠKO ČUŠIN

87. *Epilobium nutans* F. W. Schmidt

Spremenjena slika razširjenosti kimastega vrbovca v Sloveniji

Updated distribution pattern of *Epilobium nutans* in Slovenia

9558/1 Slovenija: Pohorje, med Peskom in Ribniškim sedlom, 1300 m n.m., 1.8.1950, leg. & det. E. MAYER, rev. S. STRGULC KRAJŠEK, herbarij LJU: 10020576.

9559/2 Slovenija: Pohorje, Jezerski vrh-Ribniško jezero, silikat, 1470 m n.m., 8.8.1970, leg. & det. T. WRABER, rev. S. STRGULC KRAJŠEK, herbarij LJU: 10033254.

9557/2 Slovenija: Pohorje, Ostruščica, sedlo Komisija, na štoru ob potočku, 1100 m n.m., leg. & det. N. JOGAN & B. TRČAK, 23.7.2000, herbarij LJU: 10020574.

9557/2 Slovenija: Pohorje, Rogla, sedlo Komisija, v mahu ob potoku, 1440 m. n. m., 25.8.2001, leg. & det. S. STRGULC KRAJŠEK, herbarij LJU: 10020575.

Kimasti vrbovec (*Epilobium nutans*) je evropska vrsta, katere areal sega od Pirenejev preko Alp, Vogeov do Sudetov in Karpatov (SMEJKAL 1997). V Avstriji (FISCHER & *al.* 2005) in Italiji (PIGNATTI 1983) velja kimasti vrbovec za redko vrsto, na Hrvaškem in na Madžarskem ne uspeva (DOMAC 1994, SIMON 2002). Slovenija leži na južnem robu areala. Po podatkih v Mali flori Slovenije (RAVNIK 1999) je vrsta razširjena v subalpinskem pasu v Julijskih Alpah in sicer le na eni lokaliteti, na Malem polju pod Velikim poljem. Vrsta je bila zaradi enega samega znanega nahajališča uvrščena v Rdeči seznam ogroženih rastlin Slovenije kot redka vrsta (WRABER & SKOBERNE 1989, Ur. l. RS, št. 82-2002). V Gradivu za atlas flore Slovenije (JOGAN & *al.* 2001) pa so poleg nahajališča iz Julijskih Alp novi podatki o pojavljanju vrste na Pohorju, ki pa so posledica upoštevanja podatkov iz revizije vrbovcev v okviru doktorske naloge S. STRGULC KRAJŠEK (2006). V Gradivu za atlas flore Slovenije je upoštevan tudi prvi objavljeni podatek o pojavljanju kimastega vrbovca na Pohorju (FRAJMAN 1999), vendar se je kasneje ob reviziji herbarijskega materiala izkazalo, da je v tem primeru šlo za primerek vrste *E. palustre*.

Nahajališče kimastega vrbovca na Malem polju v Julijskih Alpah, ki je bilo do nedavnega edino znano nahajališče te vrste v Sloveniji, je z botaničnega stališča zelo zanimivo. O njem je pisal PAULIN (1915), kasneje pa tudi WRABER (1962, 1964), ki je kimasti vrbovec omenil, ko je poročal o najdbi male mladomesečine (*Botrychium simplex*). Tako Paulin, kot tudi Wraber

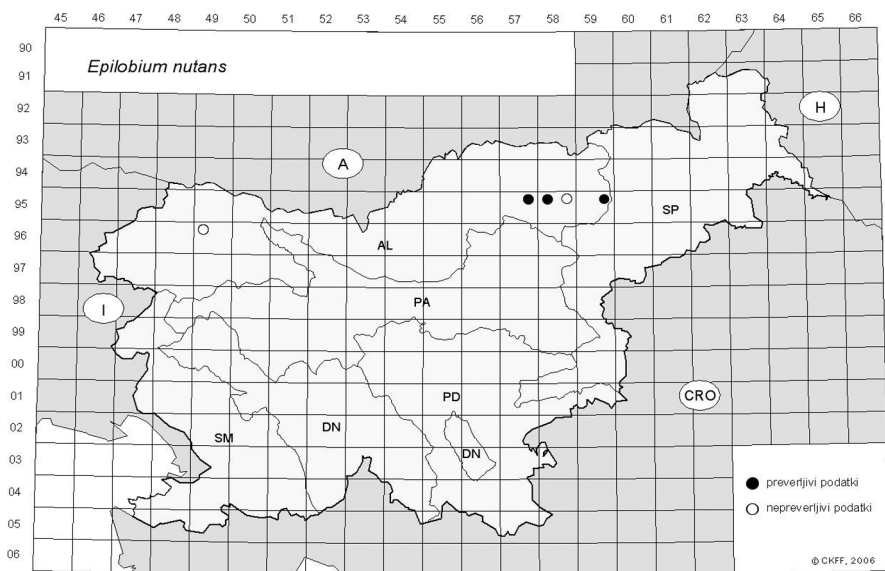
sta na Malem polju nabrala in herbarizirala vrbovce, ki sta jih določila za vrsto *E. nutans* in herbarijske pole shranila v herbariju LJU. Podatki o omenjenih polah so:

9649/1 Slovenija: Julijske Alpe, Malo polje, karbonat, 1650 m n. m., leg. & det. A. PAULIN, Flora exsiccata Carniolica, rev. S. STRGULC KRAJŠEK, 27. 8. 2003, herbarij LJU: 10020605.

9649/1 Slovenija: Julijske Alpe, Malo polje, močvirje, 1650 m n. m., leg. & det. T. WRABER, 2. 8. 1959, rev. S. STRGULC KRAJŠEK, 27. 8. 2003, herbarij LJU: 10020604.

Na omenjeno nahajališče sva se v družbi B. Trčak odpravila tudi midva, vendar na veliko presenečenje nihče od nas ni uspel najti primerka vrste *E. nutans*. Vse vrbovce, ki so na prvi pogled res spominjali na iskano vrsto, smo določili za *E. palustre* (herbarijska pola v herbariju LJU: 10020588). Presenečena nad dejstvom, da kljub iskanju kimastega vrbovca nismo našli, sva ob povratku v Ljubljano še enkrat natančneje pregledala material v zgoraj omenjenih herbarijskih polah. Ugotovila sva, da tudi med temi rastlinami ni nobenega predstavnika vrste *E. nutans*, temveč le primerki močvirskega vrbovca (*E. palustre*). Ves dokazni material je bil torej napačno določen.

V Paulinovem članku (PAULIN 1915), kjer navaja seznam vrst z Malega polja sta od vrbovcev omenjeni vrsti *E. alsinifolium* in *E. palustre*. Zanimivo je, da je vrsta *E. nutans*

Slika 1: Znana razširjenost vrste *Epilobium nutans* v Sloveniji. Legenda: S črno piko so označeni podatki, ki smo jih preverili s pregledom herbarijskega materiala ali na terenu. Beli piki predstavljata podatke iz literature brez dostopnih herbarijskih primerkov ali nepotrjene podatke.

Figure 1: Known distribution of *Epilobium nutans* in Slovenia. Legend: Black dots represent data with confirmed determination. White dots represent unconfirmed data.

v avtorjevem rokopisu naknadno dopisana poleg vrste *E. palustre*. Iz tega lahko sklepamo, da je avtor prvotno pravilno določene primerke vrste *E. palustre* naknadno določil kot *E. nutans*, ali pa, da je poleg primerkov *E. palustre* našel še primerke, ki so ga bolj spominjali na *E. nutans*. Ta zgodba nam pokaže, da je lahko razlikovanje med omenjenima vrstama zelo težavno, kar so potrdili tudi rezultati morfometrične analize (STRGULC KRAJŠEK 2006). Rezultati te analize so bili upoštevani tudi pri izdelavi določevalnega ključa za vrbovce v 4. izdaji Male flore Slovenije (STRGULC KRAJŠEK 2007).

Po opravljeni reviziji se je torej slika razširjenosti vrste *E. nutans* zelo spremenila (slika 1). Nahajališče vrste na Malem polju v Julijskih Alpah je treba obravnavati kot napačno, saj ni nobenega dokaza, da je vrsta *E. nutans* tam kdaj dejansko uspevala. Zanesljiva in preverjena nahajališča pa so na Pohorju. Tudi v Rdečem seznamu ogroženih praprotnic in semenk Slovenije lahko zato vrsti še vedno pripada status redke vrste (WRABER & SKOBERNE 1989, Ur. l. RS, št. 82-2002).

Gotovo bi kimasti vrbovec lahko našli še kje na Pohorju ali na barjanskih, močvirnih in drugih podobnih rastiščih v montanskem ali subalpskem pasu. Verjetno pogosto ostane prezrt zaradi drobnih, svetlo rožnatih kimastih cvetov, ki ne poskrbijo ravno za dobro opaznost.

Literatura

- ANON. 2002: Pravilnik o uvrstitvi ogroženih rastlinskih in živalskih vrst v rdeči seznam. Ur. l. RS, št. 82-2002.
- DOMAC, R., 1994: Flora Hrvatske. Priručnik za odrenivanje bilja. Školska knjiga, Zagreb. pp. 220-221.
- FISCHER, M. A., W. ADLER & K. OSWALD. 2005: Exkursionsflora von Österreich, Liechtenstein und Südtirol. 2. izdaja. Land Oberösterreich, Biologiezentrum der OÖ landesmuseum, Linz. pp. 416-420.
- FRAJMAN, B. 1999: Floristične raziskave na Mladinskem raziskovalnem taboru Šmartno '99. ZOTKS. pp. 51-65.
- JOGAN, N., T. BAČIČ, B. FRAJMAN, I. LESKOVAR-ŠTAMCAR, D. NAGLIČ, A. PODOBNIK, B. ROZMAN, S. STRGULC KRAJŠEK & B. TRČAK. 2001: Gradivo za Atlas flore Slovenije. Materials for the Atlas of flora of Slovenia. Center za kartografijo favne in flore, Miklavž na Dravskem polju. pp. 104, 141-143.
- PAULIN, A. 1915: Über einige für Krain neue oder seltene Pflanzen und Formationen ihrer standorte I. Buchdruckerei J. Blasnik's Nachf. Ljubljana. pp. 28-29.
- PIGNATTI, S. 1983: Flora d'Italia, Volume secondo. Edagricole, Bologna. pp. 154-158.
- RAVNIK, V. 1999: *Epilobium* L. – vrbovec, *Chamaenerion* Adans. – ciprje. In: Mala flora Slovenije. MARTINČIČ A., T. WRABER, N. JOGAN, A. PODOBNIK, B. TURK. & B. VREŠ. Tehniška založba Slovenije, Ljubljana. pp. 289-291.
- SIMON, T., 2002: A Magyarországi edényes flora határozója. Harasztok – Virágos Növények., Nemzeti Tankönyvkiado, Budapest. pp. 244-246.
- SMEJKAL, M. 1997: *Chamerion* (Rafin.) Rafin – vrбка, *Epilobium* L. – vrbovka. In: Květena České Republiky. SLAVIK B. (ed.). Academia, Praha. 95-132.
- STRGULC KRAJŠEK, S. 2006: Sistematika vrbovcev (*Epilobium*) v Sloveniji. Doktorska disertacija. Oddelek za biologijo, Biotehniška fakulteta, Univerza v Ljubljani.

- STRGULC KRAJŠEK, S. 2007: *Epilobium* L. – vrbovec. V: Mala flora Slovenije. MARTINČIČ A., T. WRABER, N. JOGAN, A. PODOBNIK, B. TURK, B. VREŠ, V. RAVNIK, B. FRAJMAN, S. STRGULC KRAJŠEK, B. TRČAK, T. BAČIČ, M. A. FISCHER, K. ELER, B. SURINA. Tehniška založba Slovenije, Ljubljana. pp. 331-334.
- WRABER, T. & P. SKOBERNE, 1989: Rdeči seznam ogroženih praprotnic in semenk SR Slovenije. Varstvo Narave 14-15: 9-428.
- WRABER, T., 1962: Mala mladomesečina v Julijskih Alpah. Proteus (Ljubljana) 24(8): 217-218.
- WRABER, T., 1964. Malo polje v Julijskih Alpah. Varstvo narave 2/3: 195-198.

SIMONA STRGULC KRAJŠEK & NEJC JOGAN

88. *Gentianella germanica* (Wild.) E. F. Warburg in Clapham, Tutin & E. F. Warburg

Novo nahajališče redke vrste na Kočevskem

New locality of a rare species in the Kočevsko region

0454/1, Slovenija: Kočevska, Bezgárska planina, 920 do 930 m n. m., SE, NE, travišča. Leg. M. Accetto, 20. 9. 2007, det. 9. 11. 2007, herbarij LJU.

Veljalo je, da je med na splošno težko določljivimi sviščevci, nemški izjema. Ob najdi in določevanju sviščevca z Bezgárske planine sem kmalu prišel do drugačnega spoznanja. Po določevanju s pomočjo različnih ključev (HEGI 1966: 1986-1988, WRABER 1999, 2007, GREIMLER & JANG 2003), ki niso povsem enotni, in primerjav s herbarijskim materialom sem prišel do zaključka, da so primerki sviščevca še najbližji vrsti *G. lutescens*. Stoodstotno pa v to nisem bil prepričan. Z vsakim nadaljnjim ogledom posušenih primerkov so dvomi o prvi določitvi naraščali, vse do zadnjega obiska Bezgárske planine (9. 11.). Tega dne sem našel primerek še cvetočega sviščevca, ki je po vseh znakih (habitusu, obliki zgornjih stebelnih listov, obliki čaše, drobno papiloznih in neznatno zavihanih robovih čašnih zobcev in pecljatem pestiču) nesporno pripadal vrsti *G. germanica*. Štiri dni po moji določitvi pa mi je B. Frajman posredoval sporočilo z Dunaja (14. 11.), da gre tudi pri primerkih, nabranih koncem septembra, za vrsto *G. germanica* (det. J. Greimler). V okviru določene vrste, ki jo štejejo za evropsko (AESCHIMANN & al. 2004), fitocenološko pa povečini uvrščajo v zvezo *Mesobromion* (OBERDORFER 1979: 40, ELLENBERG 1988: 672, AESCHIMANN & al. 2004: 30), poznamo v Sloveniji dve ekotipski rasi (WRABER 1999, 2007), ki jih nismo določevali.

V Sloveniji nemški sviščevac ne sodi med prav pogoste vrste; razširjen je v alpskem, predalpskem in dinarskem (ibid., JOGAN & al. 2001) fitogeografskem območju (po WRABER 1969). Na Kočevskem smo ga opazili prvič na dveh, med seboj z gozdom ločenih traviščih na platoju nekdanj obsežnejše Bezgárske planine, ki jo grade triasni dolomiti (SAVIČ & DOZET 1985) s primesjo rožencev. Na položnem, proti jugu in vzhodu nagnjenem travišču je redek, nekoliko